

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΑΦΟΡΩΝΤΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΤΡΙΚΕΡΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΤΡΙΚΟΥ

Τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Πηλίου εὑρίσκεται κτισμένον ἐπάνω εἰς ἓνα βραχώδη λόφον τοῦ ἀκρωτηρίου Αἰαντείου, εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Παγασιτικοῦ κόλπου, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομά του ἐκ τῆς κουτσοβλαχικῆς λέξεως *trcere* = διαυλος, πέρασμα, εἰσοδος.

Τὸ ἄγονον τοῦ ἐδάφους του καὶ ἡ κλίσις τῶν κατοίκων του πρὸς τὴν θάλασσαν συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, πού ἔφεραν ἄρκετὰ μεγάλο πλοῦτον εἰς τὸ χωρίον, δεῖγμα τοῦ ὁποίου εἶναι οἱ διατηρημένοι ἀκόμη εἰς καλὴν κατάστασιν πανύψηλοι ἀρχοντικοὶ πύργοι του καὶ ὁ μέχρι τοῦ 19^{ου} αἰῶνος ἐμπορικὸς του στόλος.

Τοιοτοτρόπως μὲ τὰ πλοῦτη του καὶ τὸν ἐμπορικὸν του στόλο, πού ἦτο ὁ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλα τὰ ναυτικὰ κέντρα τῆς Μαγνησίας καὶ πού μετετράπη δι' ἐξοπλισμοῦ εἰς πολεμικὸν ἐβοήθησε εἰς τὸν ὄλο ἀγῶνα τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ σκληροῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας καὶ ἐπρωτοστάτησε εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῆς Θεσσαλομαγνησίας.

Καταπνιγείσης εἰς τὸ αἷμα τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Πηλίου ἅμα τῇ γενέσει τῆς ἀπὸ τὸν Δράμαλην, οἱ ὄπλαρχηγοὶ ὑπεχώρησαν εἰς τὸ Τρίκερι, πού ἀπετέλεσε οὕτω τὸ τελευταῖο προπύργιον τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Πηλίου. Ἀπὸ τὸ κάστρο του ἀπεκρούσθησαν γενναίως ἀμπολλαὶ ἐπιθέσεις τῶν Τούρκων καὶ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν συνήφθησαν πολλὰ λυσσώδεις νικηφόροι μάχαι, ὅπως αἱ περίφημοι τοῦ Ἀλατᾶ, τῆς Παναγιάς κ.ἄ. Οὕτω ὁ ἀγὼν ἐκράτησε εἰς Τρίκερι μέχρι τέλους Ἰουνίου τοῦ 1823 καὶ θὰ ἐκράτει ἀκόμη ἂν ὁ ἀρχηγὸς τότε τοῦ ἀγῶνος ὄπλαρχηγὸς Καρατάσος δὲν ὑπέγραφε τὴν συνθήκην τῆς 28^{ης} Ἰουλίου 1823 μὲ τὸν Μεχμέτ Ρεσίτ Πασάν.

Παρ' ὅλους τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς προσφορὰς του στὸν βωμὸ τῆς πατρίδος τὸ χωρίον τοῦτο παραμένει κάπως ἀγνοημένο ἀπὸ τὴν Ἱστορία. Ἴσως διότι εἰς τὸ χωρίον τοῦτο δὲν ὑπάρχει σήμερον ἄρκετον γραπτὸν ὕλικόν διὰ τὸν μελετητὴν τῆς Ἱστορίας, διότι ἄρκετον ἐχάθη εἴτε ἀπὸ τὴν ἀγνοίαν τῶν ἀπλοϊκῶν χωρικῶν εἴτε ἀπὸ διαφόρους πειρατείας κ.λ.π. Πάντως ἂν γίνῃ προσπάθεια πιστεύομε ὅτι θὰ εὑρεθῇ.

***

Ἐκ τῶν κατωτέρω πέντε ἐγγράφων, πού δημοσιεύονται τὰ δύο προέρχονται ἀπὸ τὸν Καπετὰν πασά. Τὰ ἕτερα δύο ἀπὸ ἐπαναστάτας τοῦ ἀγῶνος τοῦ Πηλίου καὶ τὸ πέμπτο ἀπὸ τὸν πυρπολητὴ Κωνσταντῖνον Κανάρην, πού τὸ ἀποστέλλει εἰς τὸν Τρικεριώτην караβοκὴρην καὶ ἀγωνιστὴν Ἀγγελάκην Χατζηλεμονῆν.

1.

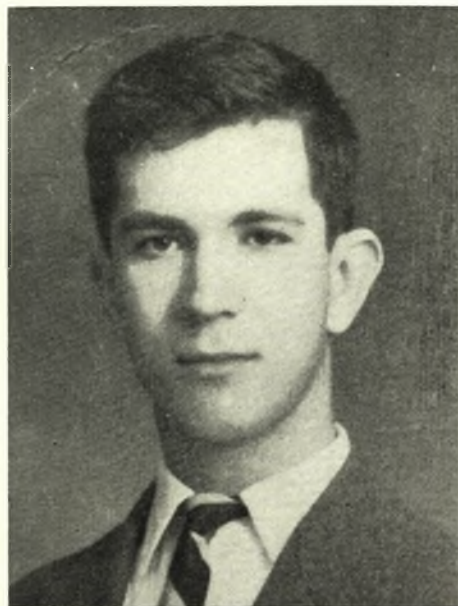
Χουρσίτ Μεχμέτ πασᾶς Ἐλέφ Θεοῦ Βεζύρης καὶ Καπουδάν Πασᾶς.

Προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι καὶ ὄλος ὁ κοινὸς ραγιαῖς τῆς νήσου Τρικέρων, εἶθ' εὑρετε¹ πολλὰ καλὰ, ὅτι καὶ προλαβόντες ἐστάλη ὑμῖν ἡγεμονικὸν πουγιουρλιδι² προκατόχων μας, διαλαμβάνον ἀποφασιστικῶς, πῶς, ἐπειδὴ τὸ ὑψηλὸν διαβλέτι εἶναι ἐν φιλίᾳ μετὰ τῶν δύο βασιλείων Βρετανίας καὶ Γαλλίας, αἱ ὁποῖαι μεταξὺ τῶν ἔχουσι πῶλεμον καὶ ἐπειδὴ τὸ ὑψηλὸν διαβλέτι³ διαφυλάττει τὴν οὐ-

1. Χρῆρ. ἰθεύρετε.

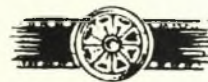
2. Πουγιουρουλιδι ἢ πουγιουρουλντι ἢ πουγιουρντι: διάταγμα τῆς μεγάλης Βεζυρίας τῆς Τουρκίας, φέρον τὴν μεγάλην σφραγίδα.

3. διαβλέτι = δοβλέτι = κράτος.

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΠΑΤΡΙΚΟΣ

Ἐγεννήθη εἰς Τρίκερι-Βόλου τὸ 1940. Ἐτελείωσε τὸ Δημοτικὸν τοῦ χωρίου τούτου τὸ 1952 καὶ κατόπιν ἐξετάσεων εἰσήλθεν εἰς τὸ Α' Γυμνάσιον Βόλου, τὸ ὁποῖον καὶ ἐτελείωσε τὸ 1958. Τὸ 1959, κατόπιν ἐξετάσεων εἰσήλθε, τυχὼν ὑποτροφίας τοῦ Ι.Κ.Υ. εἰς τὴν Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐξ ἧς καὶ ἀπεφοίτησεν.

δετερότητα ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐσεῖς τόσον διὰ νὰ φυλάττονται τὰ σουράτια⁴ τῆς οὐδετερότητος ὅσον καὶ δι' ἀσφάλειαν καὶ τῆς θαλασσοπορίας νὰ μὴν ἀφήνεται κανένα τῶν συμπατριωτῶν σας καὶ ἐγκατοίκων εἰς αὐτὸ τὸ νησί σας νὰ γράφεται μιλλάχης⁵ εἰς καράβι εἴτε Ἰγκλέζικου εἴτε Φραντζέζικου, ὅπου κάμνει τὸ κουρσαλίκι ἐμποδίζοντες μάλιστα εἰς τὴν ἀρματωσίαν τοῦ τοιοῦτου κουρσαρικοῦ πλοίου τοπιῶν⁶ εἴτε Φραντζέζικα εἴτε Ἰγκλέζικον, καὶ φανερώνοντες διὰ κοινοῦ ἐπισφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου γράμματος, ποῖοι καὶ μὲ ποῖαν παντιέραν⁷ εἶναι οἱ τοιοῦτοι, ὅπου ἐργάζονται τὸ κουρσαλίκι, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ εἴτε ἀπὸν ἀπεστάλησαν καὶ πρὸς ἡμᾶς⁸ δύο βασιλικοὶ προσκηνυτοὶ ὀρισμοὶ ἐμπαρέχοντες καὶ τὸ νὰ σᾶς φανερώσωμεν, ὅσα ἡ κραταιὰ βασιλεία, ἧς τὸ κράτος εἶη διαιωνίζου καὶ θριαμβεύει εἰς τοὺς αἰῶνας, θεσπίζει διὰ τῶν δύο τούτων βασιλικῶν προσκηνυτῶν ὀρισμῶν, ἐπροστάζαμεν τὸν τερτζημονπαγῆς⁹ μας καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμε αὐτολεξεί τὰς ἐξηγήσεις του καὶ ἰδιοχείρως τὰς ἐπεβεβαίωσεν, ἰδοῦ ὅπου τὰς σοῦ ἀποστέλλομεν τῷ παρόντι ἡγεμονικῷ μας πουγιουρλιδι καὶ ἀκολουθῶν διὰ τούτου σωφδὰ (sic) τοῖς βασιλικοῖς προσκηνυτοῖς ὀρισμοῖς προστάζομεν σφοδρῶς καὶ ἀποφασιστικῶς ὄλους σας κοινῶς μικρὸς καὶ μεγάλος Α^{ον}: Ἐὰν οἱ τῶν δύο βασιλείων κουρσαρῆδες φραντζέζοι ἢ Ἰγκλέζοι ἤθελαν κάμη εἰς τὴν θάλασσαν καμμίαν¹⁰ πρέζαν νὰ μὴν τὴν δέχεσθε παντελῶς εἰς τοὺς λιμένας καὶ λοιπὰ παράλια τῆς νήσου σας. Β^{ον}: Κανένας τῶν συμπατριωτῶν σας νὰ μὴν τολμήσῃ νὰ ἀγοράσῃ τὸ παραμικρότερον πρᾶγμα ἀπὸ αὐταῖς ταῖς πρέζαις, ἐπειδὴ εἶναι ἐμποδισμένη

4. σουράτια ἢ σουρέτια: κανόνες τοῦ Κοραίου' ἐδῶ ἀπλῶς. οἱ κανόνες, οἱ ὄροι.

5. μιλλάχης = ναυτολογαύμενος.

6. τόπια = βόμβες.

7. παντιέρα = σημαία.

8. χρῆρ. ὑμᾶς.

9. τερτζημονπαγῆς = διερμηνεύς, μεταφραστής.

10. πρέζα = λεηλασία' κούρσεμα

διόλου ή αγορά τοιούτων πρεζών. Γ^{ον}: Ἐάν ἐπί σκοπῷ τοῦ ὅτι θέλουν μετακομίσουν ὕστερον τὰς πρέζας εἰς τοὺς ἰδικούς των τόπους, ἤθελαν ζητήσαι νὰ τὰς βάλλουν πρὸς διαφύλαξιν εἰς ὀσπήτια ἢ εἰς μαγαζιά τῶν τόπου σας, νὰ μὴν ἀφήνετε νὰ ἀποταμιεύονται αἱ τοιαῦται πρέζαις εἰς τὸν τόπον σας, . Δ^{ον}: νὰ μὴν ἀφήνετε κανένα τῶν συμπατριωτῶν σας καὶ ἐγκατοίκων εἰς τὸ νησί σας νὰ γράφετε μιλλάχης εἰς καράβι εἴτε Φραντζέζικα εἴτε Ἰγκλέζικον, ὅπου κάμνει τὸ κουρσαλίκι. Ε^{ον}: νὰ ἐμποδίζετε αὐτὰ τὰ σουρότια τῆς οὐδετερότητος καὶ τὴν ἀρματωσίαν τοῦ τοιούτου κουρσάρικου πλοίου τοπιῶν εἴτε Ἰγκλέζικον εἴτε Φραντζέζικον. ΣΤ^{ον}: νὰ μᾶς φανερώνετε διὰ συνεχῶν κοινῶν σας ἐπισφραγίστων καὶ ἐνυπογράφων γραμμάτων, ποῖοι, καὶ σὲ ποίαν παντιέραν εἶναι οἱ τοιοῦτοι, ὅπου ἐργάζονται τὸ κουρσαλίκι. Τώρα στὸ [. . . . .] μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τούτου τοῦ κομιστοῦ τοῦ παρόντος ἡγεμονικοῦ μας πουγιουρουδίου νὰ μᾶς φανερώσετε ἐγγράφως ὅτι καὶ τὸ παρὸν μας ἐλάβετε μετὰ τῶν εἰρημένων δύο μεταφράσεων καὶ ὅτι ὄχι μόνον διαφυλάττετε ἐν τῇ κοινῇ σας καντζελαρία ἀλλὰ καὶ ἐπαγρυπνεῖτε μεγάλως διὰ τὴν διαφύλαξιν ὄλων τῶν προσταζομένων διὰ τε τῶν βασιλικῶν προσκυνητῶν ὁρισμῶν καὶ διὰ τοῦ παρόντος μας, εἰς τὰς ὁποίας ὑψηλὰς ἀμεταθέτους ἀποφάσεις τινὰς νὰ μὴν τολμήσῃ νὰ δεῖξη τὴν παραμικροτέραν ἐναντιότητα, ἐπειδὴ θάνατος ἢ ζημία του ἐξ ἀποφάσεως.

Ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἀπὸ διβάνιον¹¹ 1812 μαρτίου Αη καὶ ἀποστέλεται μὲ τὸν χασάν διβανίου τζαβούσην.

Τὸ παρὸν πουγιουρουδὶ ἀνέκδοτον — ἀπὸ ὅσο ξέρω — εὑρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον παλαιῶν ἐγγράφων τῆς Κοινότητος Τρικέρων. Ἔχει διαστάσεις 0,525Χ0,377 καὶ εἶναι γραμμένον Τουρκικὰ καὶ Ἑλληνικά. Φέρει δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τουρκικοῦ κειμένου τουρκικὴν σφραγίδα.

Ὁ τίτλος τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου: (Χουρσίτ μεχμέτ πασᾶς Ἐλέφ Θεοῦ Βεζύρης καὶ Καπουδάν πασᾶς) ὡς καὶ εἰς τὸ τέλος ἢ φράσις «Ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἀπὸ διβανίου 1812: μαρτίου Αη» εἶναι γραμμένα μὲ ἀδρά γράμματα ἰδιαζούσης μαύρης μελάνης.

Χαρακτηριστικὸν αὐτοῦ τοῦ κειμένου εἶναι ἡ τυπικότης τῆς τουρκικῆς γραφειοκρατίας, ἀλλὰ καὶ μιὰ μικρὰ εἰκὼν τῆς στυγνῆς δουλείας τοῦ Ἑλληνοσ. Εἶναι ἀναγκασμένος νὰ μὴ ἔχη οὐδεμίαν πρωτοβουλίαν καὶ νὰ ὑπακούῃ τυφλὰ εἰς τοὺς ἐκάστοτε «προσκυνητοὺς ὁρισμοὺς τῆς κραταιᾶς βασιλείας», διότι ἄλλως, ἂν τολμοῦσε νὰ δεῖξη καὶ τὴν «παραμικροτέραν ἐναντιότητα», ἢ ζημία ἦτο ὁ θάνατος.

Ἐπειδὴ τὸ ὑψηλὸν διαβλέτι εἶναι ἐν φιλίᾳ μετὰ τῶν δύο βασιλείων Βρετανίας καὶ Γαλλίας, αἱ ὁποῖαι μεταξὺ των ἔχουσι πόλεμον». Εἶναι ὁ πόλεμος Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ναπολέοντος· εἶναι οἱ λεγόμενοι αὐτοκρατορικοὶ πόλεμοι. Ἡ Τουρκία ἔχουσα φιλικὰς σχέσεις καὶ μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ διατηροῦσα μίαν στάσιν οὐδετερότητος στέλλει τὸ πουγιουρουδὶ τοῦτο διὰ τοῦ Καπουδάν πασᾶ εἰς τοὺς Τρικεριώτας γνωστοὺς ναυτικούς καὶ τοὺς ἀπαγορεύει ρητῶς πᾶσαν σχέσιν μὲ τὰς δύο Βασιλείας· ὁ παραβάτης θὰ ἐλάβανε τίμημα τὸν θάνατον.

Καπουδάν ἢ Καπετὰν Πασᾶς: Εἶναι ὁ ἀρχιναύαρχος τοῦ τουρκικοῦ στόλου. Τὸ Τρίκερι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας δὲν ὑπῆγετο εἰς τὰ βακούφια ἢ τὰ χάσια τοῦ Πηλίου εἴτε ἐκκλησιαστικῶς εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Δημητριάδος, ἀλλὰ εἰς τὸν Καπεδάν Πασᾶ καὶ εἰς τὸν ἐπίσκοπον

Σκοπέλου¹². Διὰ τοῦτο καὶ τὸ πουγιουρουδὶ τοῦτο ἀποστέλει ὁ Καπετὰν πασᾶς.

Εἰς αὐτὸ τὸ νησί σας: Τὸ Τρίκερι γεωγραφικῶς δὲν εἶναι νῆσος, ἀλλὰ εὐρίσκεται κτισμένο εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Αἰαντείου. Ὅμως ἐπειδὴ οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ χωρίου ἕως σήμερον ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ναυτικὴν τέχνην ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι δὲν ἔχει ἐπικοινωνίαν διὰ ξηρὰς μὲ κανέναν χωρίον τοῦ Πηλίου παρά μόνον διὰ θαλάσσης, ὡσὰν νὰ ἦτο νῆσος, διὰ τοῦτο εἶχε ἐπικρατήσει καὶ ἐπικρατεῖ ἀκόμη ἢ κατὰταξις τῶν Τρικεριωτῶν εἰς τοὺς νησιώτας. Δεῖγμα τῆς νησιώτικης χροιάς τοῦ χωρίου εἶναι, ἐκτός τῶν ναυτικῶν κατοίκων, καὶ ἡ νησιώτικη ἐνδυμασία τους.

«Ποῖοι καὶ μὲ ποίαν παντιέραν εἶναι οἱ τοιοῦτοι, ὅπου ἐργάζονται τὸ κουρσαλίκι». Ἀπαγορεύει ὁ Καπετὰν πασᾶς τοὺς Τρικεριώτας νὰ μετέχουν εἰς τὰ πληρώματα τῶν Γαλλικῶν ἢ Ἀγγλικῶν πλοίων. Παρ' ὅλα ταῦτα οἱ Τρικεριῶται ἐμποροπλοίαρχοι κυρίως κατὰ τὸν Γαλλικὸν ἀποκλεισμόν, ὅπως καὶ τὰ ἄλλα ναυτικά κέντρα τῆς Ἑλλάδος ἢ Ὑδρα, αἱ Σπέτσαι, τὰ Ψαρά, τὸ Γαλαξειδί, διὰ τῶν πλοίων διέσπων τὸν ἀποκλεισμόν, ἀποκτῶντες οὕτω τεράστια χρηματικά κέρδη, τὰ ὁποῖα κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος ἐβοήθησαν σημαντικὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821. Γνωστοὶ εἶναι οἱ πᾶμπλουτοι Τρικεριῶται Καραβοκυραῖοι Βρυνιώτης, Κουτμάνης κ.ἄ.

Καντζελλαρία: Καγκελλαρία ἐκλήθησαν κατὰ τὴν Φραγκοκρατίαν διοικητικαὶ γραμματεῖαι ἀνὰ τὰς διαφόρους ἑλληνικὰς νήσους ὅπως εἰς Χίον, Λέσβον κ. ἄ. ἐξηκολούθησαν δὲ νὰ ὑφίστανται ἐνιαχοῦ καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας, ὅπως εἰς Τρίκερι.

2.

Απουλάχ πασας ελέφ Θεοῦ Βεζύρης καὶ Καπουδάν πασας

Προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι καὶ ὅλοι ὁ κοινὸς ραγιάς τῆς νήσου Τρικέρων γνωστὸν ἔστω ὑμῖν ὅτι κατὰ τὴν θερμὴν αἰτησίαν σας δεδώκαμεν μακτοῦ¹³ εἰς τὸ κοινόν σας τὸ ἰλιτζάμι¹⁴ τοῦ τόπου σας κατὰ τὸ ἥδη εἰσὶν χλιοστον διακοσιοστον τριακοστον πέμπτον ἔτος ἀπὸ Α¹⁵ μαρτίου μέχρι τέλος τοῦ ἐλευσομένου Φεβρουαρίου χρόνον ὀλόκληρον δηλαδὴ, καὶ ἐκδόντες τὸ παρὸν ἡγεμονικὸν πουγιουρουδὶ σᾶς προστάζομεν, ἵνα συνελθόντες διορίζετε τιμίους καὶ πιστοὺς ἐπιτρόπους καὶ ἐπιστάτας διὰ τὴν σύναξιν τῶν συνήθως τοπικῶν δοσιμάτων σας, τοὺς ὁποίους γνωρίζοντες ὅλοι σας κοινὸς ἐπιστάτας καὶ ἐπιτρόπους τοῦ τόπου σας, τιμᾶτε καὶ ὑπακούετε εἰς τῖς νομίμους κρίσεις καὶ ἀποφάσεις αὐτῶν, ἀποδίδοντες αὐτοῖς τὰ συνήθη τοπικά δοσιμάτα σας δίχα τινὸς ἀντιλογίας καὶ ἀναβολῆς καιροῦ. ὑμεῖς δὲ οἱ διορισθησόμενοι κοινὸι ἐπιστάτες καὶ ἐπίτροποι ἀποφεύγετε ὅσα ἐναντία τῆς ἱεράς κρίσεως καὶ κάθε νεωτερισμὸν καὶ ἀδικίαν, φυλάττοντες ἀπαρασαλεύτους τὰς ἀνεκάθεν τοπικὰς συνηθείας εἰς τὰς κρίσεις καὶ τὰς ἀποφάσεις, καὶ προσέχοντες εἰς τὸ νὰ μὴ παροράται τὸ δίκαιόν σας ἐκ πάθους τινὸς καὶ φιλοπροσωπίας ἐν μηδεμίᾳ διαφορᾷ καὶ ὑποθέσει τῶν ἐγκατοίκων ραγιάδων μας, ὅτι παρὰ ταῦτα ποι φωραθέντες θέλετε ὑποπέση εἰς τὴν δικαίαν μας ἀγανάκτησιν. Παιδευόμενοι ἀνηλεῶς κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον θέλετε παιδευθῆ καὶ ὅσοι τῶν λοιπῶν ἐγκατοίκων ραγιάδων ἠθέλατε κατὰτολμήσῃ νὰ φανεῖτε ἀντιπράττοντες τῇ εὐνοίᾳ τοῦ ἥδη ἐκδοθέντος τούτου ἡγεμονικοῦ ἡμῶν πουγιουρουλδίου λοιπὸν ποιήσατε ἄπαντες, κί ἡγεμονικῶς προστάζομεν καὶ μὴ ἄλλως ἐξ ἀποφάσεως.

αωκ μαρτίου Α¹⁵

Ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἀπὸ τοῦ διβανίου τοῦ Βασιλικοῦ τερσανέ¹⁵.

12. Βαγγέλη Σκουβαρά-Κίτσου Μακρῆ: «Ἀρχαιολογικὸς καὶ Τουριστικὸς Ὁδηγὸς Θεσσαλίας» Βόλος 1958 σελ. 163.

13. μακτοῦ = προσδιωρισμένος κατ' ἀποκοπὴν φῶρος.

14. ἰλιτζάμι = τὸ πακτωμένον (ἐκμισθοῦμενον) δημόσιον κτῆμα.

15. τερσανέξ = ναυπηγεῖον карабоастάσι.

Τὸ ἀνωτέρω πουργιουρντί εὐρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον παλαιῶν ἐγγράφων τῆς Κοινότητος Τρικέρων. Ἔχει διαστάσεις 0,550X0,386 καὶ εἶναι γραμμένον ἑλληνιστί καὶ τουρκιστί. Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ τουρκικοῦ κειμένου ὑπάρχει ὄμοιος τουρκικὴ σφραγὶς κανονικοῦ μεγέθους.

Ὁ τίτλος «Ἄπτουλάχ πασᾶς Ἐλέφ Θεοῦ Βεζύρης καὶ Καπουδάν Πασᾶς» εἶναι γραμμένον μὲ ἀδρά μαῦρα γράμματα τῆς ἰδίας μελάνης, διὰ τῆς ὁποίας εἶναι γραμμένον καὶ τὸ ἑλληνικὸν καὶ τὸ τουρκικὸν κείμενον τοῦ πουργιουρντίου· ὁ τίτλος οὗτος προσέτι εἶναι γραμμένον μὲ μικρογράμματον ἑλληνικὴν γραφὴν χωρὶς τόνους καὶ πνεύματα, φέρει δὲ ἐπάνω εἰς κάθε γράμμα χρυσιζοῦσαν κόκκινον.

Ὡς προκύπτει ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου πρόκειται περὶ ἀπλῆς διαταγῆς τοῦ Καπετάν πασᾶ, εἰς τὸν ὁποῖον ὑπήγετο τὸ χωρίον Τρίκερι, πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ ἐπιτρόπους καὶ τὸν κοινὸν λαὸν Τρικέρων νὰ διορίσουν ἀξιόπιστα πρόσωπα διὰ τὴν συγκέντρωσιν καὶ εἰσπραξίν τῶν τοπικῶν δοσιμάτων· καὶ ὁ μὲν λαὸς ἔπρεπε νὰ ὑπακούῃ εἰς τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν τῶν ἐπιτρόπων χωρὶς ἀντιλογίας καὶ ἀναβολᾶς καιροῦ, οἱ δὲ μέλλοντες νὰ διορισθῶν ἐπιτροπὸν ἔπρεπε νὰ εἶναι δίκαιοι καὶ ἀδέκατοι, διότι ἂν ἔκαμνον καμμίαν παράβασιν θὰ ὑπέπιπτον δικαίως εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Καπετάν Πασᾶ, τῆς Τουρκίας, καὶ θὰ ἐτιμωροῦντο.

Κατὰ τὸ ἤδη εἰσιδὸν χιλιοστὸν διακοσιοστὸν πέμπτον ἔτος: Τὸ ἔτος 1235 εἶναι κατὰ τὸ Τουρκικὸν ἡμερολόγιον· Οἱ Τούρκοι ὡς γνωστὸν ἀρχίζουσιν νὰ χρονολογοῦν ἀπὸ τὸ 622 τὴν «Ἐγίρα» ἐκ τῆς ἀραβικῆς λέξεως χέτζρα ἢ χίτζρα, πού σημαίνει «φυγή». Εἶναι τὸ ἔτος τῆς φυγῆς τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Μωαμεθανικῆς Θρησκείας Μωάμεθ ἐκ τῆς Μέκας καὶ ἡ ἐγκατάστασις του εἰς τὴν Μεδίαν.

Ἡ εὕρεσις τῆς Χριστιανικῆς χρονολογίας εἰς τὴν ὁποίαν ἀντιστοιχεῖ μία συγκεκριμένη χρονολογία Ἐγίρας καὶ τὰ νάπαλιν εἶναι δυσχερεστάτη, διότι οἱ Μωαμεθανοὶ ἔχουν σεληνιακὸν ἔτος, πού εἶναι ἀπὸ τὸ ἰδικὸν μας κατὰ 11 ἡμέρας βραχύτερον. Οὕτω κάθε 33 ἔτη χριστιανικὰ ὑπολείπονται οἱ Μωαμεθανοὶ κατὰ ἓν ὀλόκληρον ἔτος. Ὑπάρχουσιν καὶ ἄλλαι τινὲς διαφοραὶ, πού καθιστοῦν τὴν εὕρεσιν τῶν ἀντιστοιχῶν χρονολογιῶν ἀκόμη δυσκολωτέραν.

3.

Ἐφοροὶ τῆς Καντζηλαρίας Τρίκερη Χαιρετοῦμεν.

Μετὰ τὸν χαιρετισμὸν σᾶς εἰδοποιοῦμεν ὅτι εἶδαμε νὰ μᾶς γράψετε διὰ νέας¹⁶ ἰδίως ἀπὸ Θεσσαλονίκην καὶ καθεξῆς. Λοιπὸν σᾶς λέω φίλοι μου κατὰ τὸ παρὸν εἶναι μεγάλη¹⁷ σιωπὴ εἰς τοὺς Τούρκους¹⁸ τὸσον ἀπὸ Λάρισαν καὶ ἀπὸ Θεσσαλονίκην καὶ καθεξῆς· εἰς ἐτούτης τὴν τὴν στιγμὴν εἶδαμεν ἓνα ἄνθρωπον (Ζ) Κῶσ. Καραγιαννόπουλο ἀπὸ Πρόπαντου¹⁹ λέγοντας ὅτι ὁ Λουμποῦτ πασιᾶς ἐβγήκεν ἀπὸ Θεσσαλονίκην μὲ τὰ χαρέμια, νὰ ἐκστρατεύσῃ διὰ Μορέαν καὶ τὸ διάστημα ὅπου πῆγεν ἦτον ἕως Βαρβάρη καὶ ἐπειτα ἐγήρυσεν ὀπίσω. Ἐχομεν καὶ εἰδήσεις ἀπὸ Νάουσα. ἡμέρωσε²⁰ λέγονται τὰ στρατεύματα τραβοῦν ἐπάνω, διὰ Ἄνδριανόπολιν ὑπερβέβαια καὶ ἡμεῖς ἀποκαθόμεθα ἐδῶ, δὲν καθόμεθα διαφορετικά, ἀλλὰ μὲ τὴν ἔννοιαν ὀλονῶν μας. Ἀκόμη σᾶς λέγω σήμερον τὸ πρωὶ μοῦ ἦλθεν ἄνθρωπος ἀπὸ Λάρισαν καὶ ἀπὸ Τρίκαλα καὶ αὐτοὶ τὸ ἴδιον μᾶς λέγουν. ταῦτα καὶ Θεοῦθεν²¹ ὑγιένεται.

τὴν 20 Μαρτίου
1823 Λοφόκαστρον

Κοντονίκος
Εἰσταθίου.

Ὅμως φίλοι μου ἔχω ὀλίγον παράπονον μὲ τὸν Γεωργάκην Παπαβαγγέλην ἀπὸ μοῦ ἔσειραν τὴν πενθεράν μου μόνον τὸ ἔχομεν διὰ ...

16. χργρ. νέας
17. χργρ. μεγάλην
18. χργρ. Τρούκους
19. Πρόπαντου: χωρίον τοῦ Πηλίου: Πρόπαν.
20. χργρ. ἡμέρωσι: κατὰ τὸ Πηλιορείτικο ἰδίωμα.
21. χργρ. θεοῦθεν.

Τὸ ἀνωτέρω ἐγγραφοῦν εὐρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Τρικέρων. Τοῦτο ἔχει διαστάσεις 0,250X0,150. Τὸ κείμενον ἦτο πολὺ ἀνορθόγραφον. Κάτω ἀπὸ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἀποστέλλοντος τὸ ἐγγραφοῦν ὑπάρχει μικρὰ σφραγὶς (ἴσως δακτυλιολίθου) μὲ τὰ ἀρχικὰ τοῦ ὀνόματος του, σχήματος στρογγύλου.

Τὸ ὑστερόγραφο «ὄμως φίλοι μου ἔχω ὀλίγον παράπονον» εἶναι γραμμένον πλαγίως εἰς τὴν κάτω δεξιὰ γωνίαν τοῦ ἐγγράφου· τὸ δὲ «ἀκόμη σᾶς λέγω περὶ τοῦτο» εἶναι γραμμένον εἰς τὴν ἀριστερὰν ὠαν τοῦ ἐγγράφου.

Καγκελαρία ἢ Καντζηλαρία: Τὸ Τρίκερι εἶχε καγκελαρίαν δηλαδὴ διοικητικὴν γραμματείαν, θεσμὸς πού κρατοῦσε ἀπὸ τὴν Φραγκοκρατίαν εἰς διαφόρους ναυτικὰς περιοχὰς τῆς Ἑλλάδος.

Λουμποῦτ Πασᾶς: Ἀρχηγὸς τοῦ Τουρκικοῦ στόλου εὐρισκομένου εἰς Θεσσαλονίκην. Εἰς τὸ ἐγγραφοῦν αὐτὸ τῆς 20^{ης} Μαρτίου 1823 ἔχομεν τὴν πληροφορίαν ὅτι ὁ Λουμποῦτ πασᾶς «ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην μὲ τὰ χαρέμια, νὰ ἐκστρατεύσῃ διὰ Μορέας». Τοιαύτην πληροφορίαν ἔχομεν καὶ ἀπὸ ἐγγραφοῦ τῆς 1^{ης} Ἀπριλίου 1823 τοῦ Ἀντεπάρχου μετὰ τῶν Ἐφόρων Σκοπέλου, διὰ τοῦ ὁποῦ εἰδοποιοῦνται οἱ Τρικεριῶτες ὅτι²² «ὁ Λουμποῦτ Πασᾶς εὐγαίνει κατ' αὐτὰς ὑπὸ Θεσσαλονίκην μὲ 7 μεγάλα καράβια καὶ πολλὰ μικρὰ, συμποσοῦνται ὅλα ὡς τριάντα καὶ διὰ Τρίκερι καὶ νησιά...».

Ἀπὸ τὸ ἐπόμενον ἐγγραφοῦν, πού δημοσιεύεται, πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ Λουμποῦτ πασᾶς εἶναι κοντὰ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Πηλίου «ὡς τόσο καὶ ὁ Λουμποῦτ πασᾶς εἶναι σήγορα καὶ μὴν κᾶθησε ξενασμένοι...»

Ἡ ἀπὸ κοινοῦ ἐπίθεσις τοῦ Μεχμέτ Ρουσίτ Πασᾶ ἀπὸ τὴν ξηρά, τοῦ Λουμποῦτ Πασᾶ ἀπὸ τὴν θάλασσα ὡς ἐπίσης καὶ ἡ προδοτικὴ στάσις τοῦ Καρατάσου συνετέλεσαν εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν Τρικέρων τῆς 28^{ης} Ἰουλίου 1823.

Λοφόκαστρον ἢ Λειφόκαστρον:²³ χωρίον τοῦ Πηλίου πλησίον τῆς Ἀργαλαστῆς ἔχει περίπου 70 κατοικίαις²⁴. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 εἶχε χρησιμοποιηθῆ δι' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα ὡς στρατόπεδον τῶν πηλιορειτῶν. Τοῦτο διέλυσε στίς 9 Μαΐου 1823 ὁ Δράμαλης.

4.

Κύριοι ἔφοροι²⁵ Τρικέρων χαιρετῶ σας.

Ἄλλο δὲν σᾶς φανερώω, ὁ²⁶ Τούρκος ὡς ταχὺ τὸ βράδυ εἶναι εἰς κάστρον, τρεῖς χιλιάδες ἤλθαν τάταρες ἀπὸ Λάρισα²⁷ καὶ ἓνας ἄνδρας εἰς τὸ κάστρον καὶ ἔμαθε τὰ χαμπέρια σήγορα, ὅστοςο καὶ ὁ Λουμποῦτ πασᾶς εἶναι σήγορα καὶ μὴν καθεσθε ξενασμένοι καὶ εὐθὺς νὰ στείλετε μεζῆλ καϊκί²⁸ εἰς σκόπελον καὶ σκιάθο νὰ συνάξουν τὰ καράβια ὅλα καὶ ἐσεῖς νὰ φέρετε μικρὰ κανόνια εἰς τὸ κάστρον καὶ τὶς τάμπιες²⁹, ὅπου ἐφτιάσατε εἰς Ἄγιαν Κυριακὴν καὶ ἄλλοῦ νὰ κουρδίσετε τὰ κανόνια σας καὶ νὰ γράψετε εἰς ξηροχόρι νὰ κατεβῶν ὁ κόσμος εἰς τὴν ἀκρογιαλιάν, νὰ προσέχουν καλά, καὶ ὑγαίνετε· καὶ νὰ ἔχομε Τῆ 31 Μαρτίου 1823 Λοφόκαστρον

Παρίσης Παναγιώτου.

Καὶ αὐτὸ τὸ ἐγγραφοῦν εὐρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Τρικέρων. Ἔχει διαστάσεις 0,210X0,157. Κάτωθεν τῆς ὑπογραφῆς «Παρίσης Παναγιώτου» ὑπάρχει ἡ βούλλα τοῦ δακτυλιολίθου του μὲ τὰ σύμφωνα τοῦ ὀνό-

22. «Θεσσαλικά χρονικά» τόμ. 1ος 1930, σσ. 40 σημ. 1.
23. Βαγγέλη Σκουβαρᾶ-Κίτσου Μακρῆ: «Ἀρχαιολ. καὶ Τουριστικὸς Ὀδηγὸς Θεσσαλίας» Βόλος 1958 σσ. 142.
24. Ἐγκυκλοπαιδεία «Ἠλίου».
25. χργρ. ἔμποροι
26. χργρ. ἢ κατὰ τὸ ἰδίωμα τοῦ Πηλίου.
27. χργρ. Λάρισα
28. μεζῆλ καϊκί = ταχυδρομικὸν πλοῖον.
29. τάμπια: ὑψωμα, ὄχυρωμένον μέρος.

ματός του ΠΡΣ (Παρρίσης), σχήματος οκταγώνου. Το κείμενον του έγγραφου έχει πολλές ἀνκορθογραφίας.

ἡ *Τοῦρκος ὡς ταχὺ τὸ βράδν εἶναι εἰς Κάστρον*: Κάστρον ἐδῶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ τοῦ Βόλου. Σημαντικὴ αὐτὴ ἢ πληροφορία διότι μανθάνομεν ὅτι γύρω στὶς 31 Μαρτίου οἱ Τούρκοι μὲ ἀρχηγὸν τὸν Μεχμέτ Ρουσήτ πασά φθάνουν εἰς τὸ Κάστρον τοῦ Βόλου ὀρμώμενοι ἐκ Λαρίσης. «Ὁ Λουμποῦτ πασάς εἶναι σήγορα». Ἦδη ἔχει πλησιάσει καὶ ὁ τουρκικὸς στόλος μὲ τὸν Λουμποῦτ Πασά εἰς τὰς περιοχὰς τῆς Μαγνησίας.

εἰς τὸ κάστρον καὶ τὶς τάμπιες: Κάστρον ἐδῶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ τῶν Τρικέρων τὸ ὁποῖον καὶ ἐπισκευάσθη τὸ 1814. κατὰ μαρτυρίαν ἐνὸς ναυτικοῦ πού, ἐσημείωσε τὴν κτίσιν τοῦ Κάστρου εἰς σημειωματάριόν του.

Τάμπιες: Εἶναι τῆς Ἁγίας Κυριακῆς, τοῦ ἐπινείου τῶν Τρικέρων· ἐλέγοντο παλαιότερον «Κο(ου)λέδες». Ἦσαν ἰχυρὰ μὲ κανόνια, τὰ ὁποῖα σώζονται μέχρι σήμερον.

5.

Ὁ ὑπογεγραμμένος Κωνσταντῖνος Κανάριος πολίτης Ψαριανὸς κατὰ τὴν β' περίοδον τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως ὄν διορισμένος ἀρχηγὸς τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν μερῶν τῆς Εὐβοίας καὶ Βόλου μὲ τρία πλοῖα εὔρον ἐκεῖ καὶ τὸν Καπετάν Ἁγγελὴν Λεμονὴν Τρικεριώτην ἔχοντα τὸ πλοῖον τοῦ «Ξέρξης» βουλιασμένον πλησίον εἰς τὸ Ταλαντονήσι, ὅπου πρότερον κατ' ἐπιταγὴν τῆς Διοικήσεως εἶχε τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς Εὐβοίας ἐκ ρητῆς διαταγῆς τοῦ ἐπαρχοῦ αὐτῆς, κυρίου Ἰωάννου Κωλέττη. Γνωρίζω πρὸς τοῦτους ὅτι ὁ διαληφθεὶς Καπετάν Ἁγγελὴς εἰς τὰ 1823 ἔτη περὶ τὸν 7βριον καὶ 8βριον φυλάττων τὰ παράλια τῆς νήσου Εὐβοίας καὶ Ταλαντονήσου μὲ τὴν ἀπαιτουμένην προσοχὴν καὶ μὴν ἠμπορῶν νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ ἀνέλπιστον τοῦ ἐχθρικοῦ ὄλου στόλου ἐβούλισε τὸ πλοῖον τοῦ μὲ ὅλα τὰ ἐν αὐτῷ πλησίον τοῦ Ταλαντονησίου διὰ νὰ μὴν τὸ πάρουν οἱ ἐχθροί. Μετὰ δὲ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου (ἐφθαρμένον τὸ κείμενον) ἀπὸ τοῦ νὰ φροντίσῃ διὰ τὸ ξεβούλημα φέρων μὲ ἴδια ἔξοδα τοῦ τόσον βουτηχτάδες καθὼς καὶ ὅσα ἄλλα ἐργαλεῖα ἦτον ἀναγκαῖα διὰ αὐτό. Τὸ μὲν πλοῖον τοῦ δὲν ἠδυνήθη νὰ ξεβουλίσῃ, ὅσα δὲ τοῦ αὐτοῦ πλοίου πράγματα δηλαδὴ κανόνια καὶ λοιπὰ ἐξεβούλισε τὰ ἐποποθέτησεν ἐπάνω εἰς τὸ Ταλαντονήσι, ἀλλὰ καὶ δεύτερον ἐπελθόντος τοῦ ἐχθρικοῦ Στόλου τὰ ἀφήρπασαν ὅλα ταῦτα ὥστε μόλις διεσώθη γυμνὸς εἰς τὰ ἀντικρῦ μέρα τῆς στερεᾶς.

Ταῦτα ὡς εἰδῶς ἰδίως ὄμμασι τὸ πρᾶγμα μαρτυρῶ ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ μὲ καθαρὰν συνειδήσιν, διὸ καὶ κατ' αἰτήσιν τοῦ ἰδίου δίδω τὸ παρὸν ἐνυπογράφων μαρτυρικὸν μου χάριν ἐνδείξεως.

Τῆ 15 Ἰουνίου 1828

Κωνσταντῆς Κανάριος

Ἐν Αἰγίνῃ

Ν. Γιαννιτζίης: μαρτυρῶ.

Ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Τοῦτο τὸ ἐγγραφοῦν εὐρέθη εἰς τὸ ἀρχεῖον τῆς οἰκογενείας κ. Ἁγγέλου Λεμονῆ κατοικοῦ Τρικέρων.

Κωνσταντῖνος Κανάριος: Εἶναι ὁ γνωστὸς Ψαριανὸς πυρπολητῆς Κωνσταντῖνος Κανάριος. Οὗτος πολλάκις γράφεται ὡς Κανάριος ἢ Κανάργιος.

Ὁ Ἁγγελὴς Λεμονῆς: ἢ Ἁγγελάκης Χατζηλεμονῆς εἶναι εἰς ἐκ τῆς ὀνομαστῆς ἀρχοντικῆς οἰκογενείας Λεμοναίων τοῦ χωρίου Τρικέρων. Εἰς τὸ χωρίον ἦτο ὁ πρωτονοικοκύρης. Ἦ γνώμη του ἦτο ἀξιοπρόσεχτος πάντοτε. Στὸν ἀγῶνα τοῦ 1821 μαζί μὲ τοὺς ἄλλους караβοκυραίους (Βруниώτην — Κουτμάνην — Κουμπορέλον — Μπουγατσέλον — Κοψιδάκην — Χατζησταμάτην) ἐπαιξε πρωτεύοντα ρόλο. Εἶχε μνηθῆ εἰς τὴν Φιλικὴν Ἐταιρείαν ἴσως ἀπὸ τὸν Ἄνθιμο Γαζῆ, συνέστησε δὲ τὴν «ἐφορείαν τῶν Τρικέρων»³⁰.

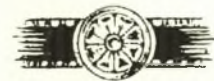
30. «Θεσσαλικά Χρονικά τόμ. Α. 1930 σσ. 26.

Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1823 ἐβοήθησε τοὺς ἀγωνιστὰς ὑπὸ τὸν Καρατάσον. Μαθὼν ὅμως ὅτι «ἐμελετοῦσαν νὰ γυρίσουν μὲ τοὺς Τούρκους» ὅπως λέγει ὁ ἴδιος ἀπὸ ἰδιοχειρον ἐγγραφον ὅπου ἀπαριθμεῖ τὰ ἐξαρτήματα τοῦ πλοίου τοῦ «Ξέρξης» καὶ τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ νῦν Ἁγγελῆ Λεμονῆ, ἐσήκωσε «τὰ καλαμπαλίκια τῶν τριῶν ὀσπιτιῶν τῶν» τὰ ὁποῖα ἐφόρτωσε εἰς τὸ καράβι του. Ἦτο δὲ ἀντιθέτου γνώμης πρὸς τὴν συνθηκολόγησιν μὲ τοὺς Τούρκους καὶ προέτρπε τοὺς Τρικεριώτας νὰ μὴν συνθηκολογήσουν, ἀλλὰ νὰ κρατήσουν τὸν ἀγῶνα. Ὅμως ὁ Καρατάσος «ἐν ἀγνοίᾳ τῶν Τρικεριωτῶν—τῶν Θεσσαλομαγνητῶν καὶ τοῦ Περραιβοῦ» ἔκλεισε τὴν «ἀτιμον εἰρήνην» ὡς τὴν ἀποκαλεῖ ὁ Ὀρλάνδος³¹. Δι' ὅλ' αὐτὰ ὁ Ἁγγ. Χατζηλεμονῆς ἐπιβιβάζεται τοῦ πλοίου τοῦ «Ξέρξης» καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ Τρίκερι, ἀφοῦ διορίζεται ὑπὸ τοῦ Ἐπαρχοῦ Ἰω. Κωλέττη «νὰ φυλάττῃ τὰ παράλια τοῦ κόλπου τῆς νήσου Εὐβοίας καὶ Ταλαντονήσου» ὡς γράφει εἰς ἐγγραφόν του ὁ Ἰωάννης Κωλέττης, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ ἀρχεῖον Ἁγγ. Λεμονῆ.

Πληροφοροῦμενος περὶ τὸν 8βριον ὅτι ἔρχεται ὁ τουρκικὸς στόλος, μᾶλλον ὁ ὑπὸ τὸν Λουμποῦτ Πασά, διὰ νὰ μὴν πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων, τὸ βουλιάζει εἰς τὸ Ταλαντονήσι καὶ αὐτὸς κολυμβῶν ἐξῆλθεν εἰς τὴν ἀπέναντι ξηράν. Εἰς τὸ πλοῖον «Ξέρξης» εἶχε καὶ ὅλα τὰ πράγματά του ὁ Ἐπαρχος Ἰω. Κωλέττης, ὡς λέγει ὁ ἴδιος.

Ὁ Ἁγγελάκης Χατζηλεμονῆς μετὰ τὸ πέρας τοῦ ἀγῶνος παρεσημοφορήθη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος ὡς καὶ ὄλοι οἱ ἄλλοι ἀγωνισταὶ «δι' ἀργυροῦ νομισματοσήμου πρὸς ἀνταμοιβὴν τῶν κατὰ τὸν ὑπέρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον ἐκδουλεύσεώς του» ὡς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐγγραφοῦν τοῦ Ὀθωνος 14)26 Φεβρουαρίου 1836, τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τοῦ Ἁγγ. Λεμονῆ.

31. «Θεσσαλικά Χρονικά» τόμ. Α. 1930 σσ. 39.

Τ Ο Δ Α Κ Ρ Υ

Σ. ΝΤΟΜΑΛΗ

Ἡ γλύκα τῆς ἡμέρας ρόδο χάραξε
τὸ σιωπηλὸ μνημεῖο τοῦ φωτὸς
στοῦ σκοταδιοῦ τὴν ἐρημίᾳ.

Ἡ τέφρα μιᾶς ἀχτίδας ἐλαμπύρισε
στὸ δάκρυ τοῦ ματιοῦ
ποῦ σιωπῶντας θλιβερά
κυλοῦσε.

Δὲν ἦταν τίποτε αὐτό.
Ἄπλως, γλύκα αἰθέρια
τοῦ τάφου ἢ σιωπῆ
μοῦ κέντησε
τὸ δάκρυ στὴν καρδιά.

Ἦταν ὁ τάφος μας ἀγάπης σκιερῆς
στ' ἀπόβραδο τοῦ παρελθόντος
στὴν ἐρημίᾳ μιᾶς θύμησης.

Δὲν ἦταν τίποτε.
Ἄπλως, κάτι
ποῦ πόθησε γιὰ νὰ σβηστῆ
γιὰ νὰ σβηστῆ
στοῦ τώρα τὴν τρελὴ ἐρημίᾳ.